

Különdíj
Cseke Tamás

NYITÁNY

DIDERGŐ KIRÁLY

A függöny mögött álltam. A színpad és a *készülő* között, ahogy hívják itt a teret, ahol a művészek várják, hogy színpadra szólítsák őket. Sötét volt, a nézők közül nem láthatott senki, de én továbbra is félve húztam félre a fekete függöny szélét. A színpad kellős közepén állt – mint a jegenyék –, a nyakában egy koromfekete medállal, az ezernyi tekintet szélviharában. Az előző fellépő produkciója közben telefonozott, beszélgetett, ropogtatott és csámcsogott a közönség. Láttam, hogy egyesek csak most érkeztek be a terembe, másokon átmászva foglalták el a helyüket. Mindent láttam a függöny mögül. Fájt nézni, hogy nem adják meg neki a tiszteletet. Aztán az orgonista megköszörülte a torkát. Odalépett a mikrofonhoz. A bal fülbevalójáról szemembe csillant a reflektorfény. Megtöröltem a szemem, és vártam. Lélegzetvisszafojtva vártam. Hallani lehetett, ahogy az orgonista arrább tolja a székét, óvatosan ráhelyezte a kezét a billentyűkre, mély lélegzetet vett, és felzúgott a Hammond jellegzetes bűgása. Lassan kezdődött. Orgonaszóló. Visszhangzott a terem. A közönség végre fókuszált. A morajlás szépen csenddé vált. Egy lépésnyire állt a mikrofontól, és hallgatta az orgonát. Jobb kéz szóló, bal kéz lüktet. A jobb mutatóujjával ütötte a ritmust a combján. Jobb kéz dó, bal kéz F-dúr. Közelebb lépett a mikrofonhoz, már ott volt közvetlen a szája előtt. Az orgonista befejezte a szóló részt, egy pillanatra felengedte a C-dúrt. Mosolyogtam. Egy óvatlan néző széke nyikordult meg a tiszavirág csend alatt, de ez is csak nekem tűnt fel. Kattant a hangszóró motorját irányító kar, mély levegőt vett és kinyitotta a szemét. Megrezdült, mikor több száz ember nézett egyenesen a gesztenyebarna szeméibe a pillanatnyi síri csendben.

Hallani lehetett a hangszórókból, ahogy levegőt vesz. Az orgonista kíséerte. Hangja betöltötte az egész termet. Együtt rezonáltak vele a

falak, a tető, a hatalmas csillár, a színpadra felállított karácsonyfa és az egész terem úgy mindenestől. Éreztem, ahogy az első szótagnál megrezdült az arcomra simuló fekete függöny. A lüktetés, mint víz a patakba zuhant papírrepülőt, úgy vitte a hangját. Mind az ezernyolcszázkilencvenhat hallgató figyelt, köztük kisgyermekek, a fejüket a korlátra téve, becsukott szemmel, fiatalok türelmetlenül, óráikat nézve, de figyeltek. Kénytelenek voltak. A második páholy negyedik sorában egy idős néninek velem együtt csordult ki a könnye. Álltam a sötétben, és szívtam magamba a hangját. Mint valami gyógyszert. Mint a náthás, aki kamillateát inhalál. A szívverésem a zene tempójával szinkronizált. Mindenki szíve a zene tempójával szinkronban dobogott, s ő mint valami karmester, egyszerre éltette mind az ezernyolcszázkilencvenhat nézőt azáltal, hogy a jobb combját finoman, szinte észrevétlenül ütögette a mutatóujjával. Bánhatta mind a tizenkét meghívott, aki nem jött el. Bánhatta városunk minden lakosa, aki nem tudott vagy nem akart eljönni. Bánhatta mind a hatmilliárd ember, aki még a nevét sem hallotta soha. Egy ablak nyitva maradt a folyosón. Beáramlott a hideg levegő, a szél befújta a havat.

A CSEND MEG A ZAJ

Szépen, lassan a dal végére ért. Volt még egy utolsó szakasz, egy utolsó szakasz, amibe mindent beleadott, de senki sem énekelt. Egy szótágot sem. Talán csak dúdolgatták, talán nem ismerték. Láttam rajta, ahogy remeg. Ahogy az orgonista felemelte a kezeit a billentyűkről, megint csend. Könny csordult a szeméből. Olyan érzése lehetett, mintha hirtelen letépték volna a ruhát róla, és teljesen meztelenül állna több száz ember figyelmének középpontjában. A tapsvihar alapjaiban rengette meg az épületet. Minden egyes taps újabb és újabb szálát bontott le a fekete ruhából. Talán még jobban rezgett minden, mint mikor énekelt. Mindenki mosolygott, tapsolt, majd kereken kilenc és fél perc múlva felállt, és kiment a hidegbe. A tíz centiméteres hóban a buszmegálló vagy taximegálló felé baktatva már az időjárásról, a hidegről, a fenyőkről és a sült pulykáról beszéltek. A gyönyör, az ámulat, az érzés, amikor kiráz a hideg, a lehajtható ülőkéken maradtak. Ő volt a karácsonyi koncertnek az utolsó fellépője.

Meghajoltak az orgonistával. Nem tudott mosolyogni. Potyogtak a könnyei, de próbálta rejtegetni, ahogy csak tudta. Amiért fizették, azt

megettette, senki sem várt el tőle többet. Egy közös produkció keretében a város legjobb zenészei egy karácsonyi koncertet szerveztek a klasszikus zene és a jazz népszerűsítésére. Ezt ő is tudta. Nem akartam találkozni vele, amikor kijön a készülőbe, inkább hátrább húzódtam a folyosóra, ott vártam, ahogy felbukkan a fekete függönyök között. Mély, mélabús, karácsonyi csend lengte át az épületet. A távozó nézők zaja beszűrődött a színpad felől. A fejemben még ott csengett az utolsó két sor. Ismétlődött. Folyamatosan, hangról hangra: orgonaszóló, csend, ének, utolsó akkord, csend. Hallottam a lépteiket, egyre közeledtek. Hátranyílt az ajtó. Először az orgonista jött be, felvett egy üveg vizet a földről, egy húzásból megitta az egészet. Egy zsebkendővel megtörölte a homlokát, összeszedte a kottáit. Végül ő is megérkezett a fekete függönyök mögül.

A két ajtó közötti résen keresztül néztem, ahogy leveti cipőjét, megöleli az orgonistát, aki aztán elindult felém. Az ajtó felé fordult egy pillanatra, és az orgonista válla fölött, aki épp az ajtót nyitotta volna, egyenesen a szemembe nézett. Nem láthatott, sötétben voltam, talán érezte, hogy figyelem, talán csak valami hangot hallott az ajtó felől, talán csak az orgonista csüggedt járását figyelte, talán csak véletlen volt, igazából nem számít. Láttam rajta, hogy szemfestéke elkenődött. Elsötétült az ajtók közötti lyuk, hátraléptem, fél kézzel kilökte a mindkét irányba nyíló ajtó bal oldali szárnyát. Úgy tettem, mintha akkor érkeztem volna. Köszöntem, visszaköszönt, majd a földet bámulva és táskáját lengetve eltűnt a folyosó végén. Mély levegőt vettem, és benyitottam. Megrezzent, mikor kinyílt az ajtó. Arra gondoltam, hogy talán nem is kellett volna benyitnom, meg kellett volna várnom, hogy jöjjön ki a folyosóra, az előtérbe, esetleg egyenesen a kapuban kellett volna várnom rá a többiekkel. A tükörfalban nézte magát, és egy papír zsebkendővel törölte az arcáról az elfolyt szemeit. Egy ideig nem nézett rám, aztán pár másodperc múlva a fogashoz ment, hátára vette a kabátját, összefogta a kottáit, a fülbevalóit a zsebébe rakta, majd megkérdezte, hogy segítek-e. Mondtam, persze, és a kezembe nyomta a táskáját. Begyömöszölte a gyűrött, kávéfoltos dalszöveglapokat, majd behúzta a zipzárt a kis csíkos vászontáskán. *Milyennek érezted?*, kérdeztem. Tartott egy kis szünetet a levegővétel és az *egész jó* között. Tudtam, hogy azután a szünet után bármit is mond, teljesen mindegy, mert hazudni fog. – *Bent voltál?* – *Hallgatóz-*

tam. – Elengedtek a suliból? – Igen, a hó miatt. – Szerinted milyen volt? – Szép. Szünet. Igazából... Szünet. Majd egyenesen a szemébe néztem, mély levegőt vettem és: – Sajnálom. – Ne sajnáld, ilyenek. Mondta egy félmosollyal az arcán, majd közelebb lépett, eldobta a zsebkendőt, mert már elég sok szemfestéket lesikált magáról, eltüntette a könnyek által húzott fekete vonalakat, majd megölelt. Megszorított, s annyit mondott: köszönöm.

Sietve érkezett a férje a nézőtér felőli bejárón keresztül. A legelső páholyban ült, onnan hallgatta a koncertet. Oda is csak azután ment fel, hogy ő következett, mert addig a készülő krémszínű székein bátorította, mert félt, hogy pont az fog történni, ami amúgy meg is történt. Annyit mondott, hogy hagyja a fenébe az egészséget, nem tehet róla, hogy őket nem érdekli semmi, csak az esti szappanoperák meg a piros-fehér-zöld operettek, amiket havonta egyszer ha adnak a színházban. *Kultúrbarbárok*, mondták egyszerre mind a ketten, majd összenevettek és megölelték egymást. Én közben azon gondolkodtam, hogy pontosan mit is takar a *kultúrbarbár* szó, mert annyi helyen hallottam már, de még nem sikerült letisztáznom magamban. Végül arra jutottam, hogy igazából mindegy, az átfogó értelmét csak ismerem. Megkérdezte tőlem, hogy tetszett-e, s hogy most megyek-e haza. *Igen* és *igen*, válaszoltam. Felöltöztem, majd kimentem levegőzni. Meleg volt, hogy nagykabátban álljak a folyosón, meg hagytam, hogy nyugodtan beszélgessenek. Szóba elegyedtem pár ottmaradt cigarettázó nézővel, akik a vasállványos hamutálak köré gyűltek és topogtak a hóban, mert az ünnepi cipő nem tartotta a meleget. Az egyiküknek a hegedűkoncert tetszett, a másiknak az első három szám, mert azokat egy egész rézfúvós zenekar kísérte. Az utolsó dalra mindenki azt mondta, hogy gyönyörű, meg kár, hogy nem ő énekelt egész végig, hisz hozzá képest a többiek elég tehetségtelennek tűntek. Egy félmosollyal elintéztam őket, majd vártam, hogy jöjjenek ki.

Hideg volt aznap este. Erősen fújt a szél, bár a meteorológusok még nem kategorizálták hóviharként az időjárást. Egyszerűen *ERŐS HAVAZÁS* volt a telefonom időjárásjelentés sávjában. Fáztam. Időközben azt az ablakot is becsukták. Megérkeztek. Sötét volt, nagyon sötét. Szóltunk még pár szót. Boldog karácsonyt kívántam nekik, talán mosolyogtam is közben, már nem tudom, aztán elindultam hazafelé.

Ropogott a hó.

Kezdttem beletörődni mindenbe, de ezzel a beletörődéssel egyidejűleg jöttem rá, hogy a kommunikáció hiányában is, talán ő az az ember, akivel a lelkeink képesek együtt rezonálni. Úgy éreztem, hogy teljesen megértjük egymást. Megértjük a másik minden döntését, minden mozdulatát, minden lélegzetvétélét. Talán az ikertestvérek között van ilyen kapcsolat. Persze már én is ki tudom mondani, hogy barátok vagyunk, mert barátok vagyunk. Plátót pedig elküldtem a fenébe.

Forme introverti